

INDOKOLÁS

a pénzmosás megelőzését és egyes zártkörű tőkealapokat érintő szabályozási területek módosításáról szóló 2026. évi törvényhez

Általános indokolás

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (6) bekezdése és a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény, valamint a pénzügyi és egyéb szolgáltatók azonosítási feladatához kapcsolódó adatszolgáltatási háttér megerősítéséről és működtetéséről szóló 2021. évi XLIII. törvény módosítása alapvetően a pénzügyi és tulajdonlási viszonyok transzparenciájának biztosítása érdekében az átláthatóságot növelő intézkedések körét erősíti meg.

Részletes indokolás

1. §

A helytelen gyakorlat rendezése érdekében szükségeszerű annak megerősítő láttatása a zártkörű befektetési alapok esetében, hogy figyelemmel a pénzmosás megelőzésének és az azonosítási feladatoknak a fontosságára az értékpapírtitok transzparencia gátját nem jelentheti, arra nem alkalmazható.

2. §

Technikai szövegcsérés pontosítás a hivatkozásokban.

3. §

A módosítás célja, hogy a nemzeti kockázatértékelés fogalma összhangban legyen a Pénzügyi Akciócsoport (Financial Action Task Force, FATF – a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni nemzetközi sztenderdalkotó) ajánlásában foglalt követelményekkel. A nemzeti kockázatértékelés feladata, hogy átfogóan értékelje és értelmezze a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásával, valamint a proliferáció finanszírozásával kapcsolatos kockázatokat.

A tényleges tulajdonosi körök megállapító meghatározás kiegészítésének célja, hogy a átláthatóvá tegye a vagyonkezelő alapítványok által működtetett tartós vagyonkezelési jogviszonyokban megjelenő irányítási és haszonhúzó viszonyokat. A vagyonkezelő alapítványokra vonatkozó különös tényleges tulajdonosi rendelkezések mellett a bizalmi vagyonkezelési jogviszonyokkal azonos módon jelennek meg tényleges tulajdonosok között a

vagyonrendelői szerepet betöltő alapító(k), valamint a vagyonkezelői funkciókat ellátó alapítványi kuratórium tagjai.

4. §

A felfedés tilalmának fenntartása megkívánja, hogy az ügyfél ne szerezzen tudomást arról, hogy a szolgáltató részéről pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás gyanúja merült fel. Amennyiben ez a gyanú az üzleti kapcsolat létesítése során jelentkezik, úgy az ennek okán magasabb kockázati szinten végrehajtott ügyfél-átvilágítás ténye is megsértheti a felfedés tilalmát. Erre tekintettel a módosítás rögzíti, hogy az ilyen esetekben a gyanú bejelentésével párhuzamosan az ügyfél-átvilágítást alacsonyabb kockázati szinten, az egyszerűsített vagy az általános ügyfél-átvilágítási szabályok szerint is végre lehet hajtani. E módosítás a FATF ajánlásoknak való megfelelést is szolgálja.

5. §

A módosítás alapján a más szolgáltató szolgáltatását ügyfélként igénybe vevő, bizalmi vagyonkezelési szerződés keretében a kezelt vagyon érdekében eljáró bizalmi vagyonkezelő köteles jelezni a szolgáltató felé, hogy üzleti kapcsolat létrehozását vagy az ügyleti megbízást bizalmi vagyonkezelői szerepkörében (a vagyonkezelés érdekében) kezdeményezi, ezáltal lehetővé válik a szolgáltatói ügyfél-átvilágítás megfelelő lebonyolítása.

6. §

A kockázati alapú szolgáltatói működés megerősítése érdekében a módosítás rögzíti, hogy életbiztosítási termékek esetében a kockázati szintet meghatározó tényezők között tekintettel kell lenni a kifizetésben részesülő (tehát haszonhúzó) szerepben levő) kedvezményezetthez kapcsolódó kockázati tényezőkre. E kockázati tényezők feltárásához nem természetes személy kedvezményezett esetén szükséges a jogi személy vagy más szervezet tényleges tulajdonosi viszonyainak megismerése.

7. §

A módosítás célja az FATF 15. ajánlásának való teljes körű megfelelés biztosítása annak egyértelmű előírásával, hogy a szolgáltatói belső kockázatértékelés a teljeskörűség érdekében kötelezően kiegészítendő, mielőtt új terméket, üzleti gyakorlatot vagy új technológiát vezet be a szolgáltató.

8. §

Az Európa Tanács Pénzmosás és Terrorizmus Finanszírozása Elleni Bizottsága (Moneyval) Magyarország vonatkozásában a nemzetközi sztenderdek [az FATF 32. ajánlása (készpénzfutárok) 32.1. kritériumának] vizsgálata eredményeképpen hiányosságként állapította meg, hogy Magyarország nem vezetett be bejelentési vagy nyilatkozattételi kötelezettségre vonatkozó intézkedéseket a szomszédos uniós tagállamokkal fennálló, ún. belső határokon Magyarország területére belépő vagy Magyarország területét elhagyó készpénz és bemutatóra szóló értékpapír ellenőrzésére.

Az Unió területére belépő, illetve az Unió területét elhagyó készpénz ellenőrzéséről és az 1889/2005/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2018/1672 európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló 2021. évi XLI. törvény (a továbbiakban: készpénz ellenőrzéséről szóló törvény) már szabályozza az ország uniós határain keresztül zajló

készpénzbehozatal, illetve -kivitel ellenőrzésének hazai végrehajtását, amelynek tekintetében megfelelő intézményi és technikai háttér, valamint a szükséges formanyomtatvány (készpénzbejelentő adatlap) már rendelkezésre áll. Ezen kívül a készpénz ellenőrzéséről szóló törvény szabályozza azokat a szankciókat is, amelyek abban az esetben lépnek életbe, ha az illető a bejelentési kötelezettségének nem tesz eleget.

Az FATF 32. ajánlása alapján a külső határokon már fennálló bejelentési kötelezettséget a – Magyarország és az Európai Unió más tagállama közötti – belső határokon is elő kell írni, mivel az FATF az Európai Unió tagállamait az Unión kívüli országokkal egyenrangúnak tekinti. A Pmt. ilyen irányú kiegészítésére tehát azért volt szükség, hogy a nemzetközi követelményeknek hazánk megfeleljen.

A törvénymódosítás alapján a Magyarország és az Európai Unió más tagállama közti határ átlépésekor a készpénz hordozója köteles a (végrehajtási jogszabályban kijelölendő) készpénztranzit-ellenőrző hatóságnak bejelenteni a 10.000 euró vagy azt meghaladó értékű készpénz átvitelének, illetve áthozatalának szándékát, és a bejelentés igazolását és a készpénzt felszólításra az eljáró hatóság részére bemutatni. A kiegészítő rendelkezések azt is meghatározzák, hogy a bejelentéskor a készpénz hordozójának a készpénzre vonatkozóan milyen adatokat és információkat kell átadnia: teljes nevét, az azonosító okmányának típusát és számát, a készpénz pénznemét és értékét, a szállítás célját és a készpénz eredetét. A kiegészítő rendelkezések arról az esetről is rendelkeznek, amikor a hatóság felszólítása ellenére a készpénz hordozója nem mutatja be a nála lévő készpénzt a hatóságnak. Az ilyen esetben ideiglenesen visszatartott készpénzre, valamint a szankciókra is a készpénz ellenőrzéséről szóló törvény megfelelő rendelkezései az irányadók.

9. §

A módosítás felhatalmazást ad a Kormány részére a készpénztranzit-ellenőrző hatósági funkciókat ellátó szerv kijelölésére, valamint az ellenőrzés során követendő részletes végrehajtási szabályok megállapítására.

10. §

A potenciális korrupciós kitétség miatt a kiemelt közszereplők (politically exposed person, PEP) üzleti kapcsolatainak és ügyleteinek fokozott figyelemmel történő kezelésére azokban az esetekben is szükség van, amikor az ügyfél vezető tisztviselője, tulajdonosa vagy tényleges tulajdonosa az üzleti kapcsolat fennállása során szerez kiemelt PEP- megbízást. A módosítás a teljeskörűség érdekében ennek megfelelően azonos intézkedési elvárásokat támaszt a PEP-ek részvételével történő üzleti kapcsolat létrehozásához, illetve az ilyen megbízások idő közbeni megjelenéséhez, az utóbbi esetre is előírva a vezetői jóváhagyás szükségességét

A Pmt. 39. §-ának jogtechnikai jellegű módosítására a készpénzforgalom ellenőrzésére újonnan bevezetett rendelkezés miatt van szükség.

11. §

Mivel a vagyonkezelő alapítvány az alapítvány egy sajátos, vagyonkezelési jogkörrel is felruházott altípusa, amiből következően a tényleges tulajdonosok köre is eltérő az alapítványokétól, a tulajdonosi viszonyok átláthatóvá tétele érdekében a módosítás egyértelművé teszi, hogy az alapítványok között a vagyonkezelő alapítványok tényleges tulajdonosi adatait is tartalmaznia kell a tényleges tulajdonosi adatok központi

nyilvántartásának (már az e tervezetben meghatározott, szélesebb tényleges tulajdonosi körnek megfelelően).

12. és 13. §

A pénzmosás elleni szabályozás mind a jogi személyek, egyéb szervezetek, mind a tulajdonlási és haszonhúzó viszonyok speciális eseteit jelentő jogviszonyok (bizalmi vagyongazdálkodási jogviszony, vagyongazdálkodó alapítványok keretében létrejövő tartós vagyongazdálkodási jogviszonyok) esetében megállapít tényleges tulajdonosi kategóriákat. Az irányítási, tulajdonlási és haszonhúzási viszonyok általános átláthatósága érdekében a módosítás új gyűjtőfogalmat vezet be: a „nyilvántartott szervezet” fogalomba beletartoznak az Afad-tv. hatálya alá tartozó szervezeti formák mellett a bizalmi vagyongazdálkodási jogviszonyok és a vagyongazdálkodó alapítványok által kezelt tartós vagyongazdálkodási jogviszonyok. Ezáltal egyértelművé válik, hogy a tényleges tulajdonosi nyilvántartásban nemcsak a vagyongazdálkodást végző szervezetek, hanem e jogviszonyok tényleges tulajdonosi adatainak is meg kell jelenniük. Mivel e jogviszonyok esetében a nyilvántartott szervezet és az adatszolgáltatásra vagy más intézkedésre kötelezett entitás eltér, a szabályozás megtartja az „adatszolgáltató” fogalmat is.

Az európai uniós források felhasználásában minden kormányzati szakpolitika érintett, és a kormány minden tagja közreműködik – feladat- és hatásköréhez illeszkedően – e források felhasználásában. Az átlátható forrás-felhasználás érdekében a javasolt módosítás hozzáférést biztosít minden minisztérium részére a tényleges tulajdonosi adatok központi nyilvántartásához, az adatszolgáltatók aktuális és múltbeli tényleges tulajdonosi információihoz.

14. §

Hatályba léptető rendelkezés.